

Nota biogràfica

Escritor y editor nacido en Barcelona en 1858. Comenzó su trayectoria literaria colaborando con las revistas *Catalònia* y *L'Avenç*, promoviendo a través de este órgano la normativización lingüística del catalán fabriano y publicando traducciones de Tolstói, Ibsen o Andersen, entre otros. Su *Biblioteca* consolidó, a través e 152 números, la industria editorial catalana. Militó en la Lliga Regionalista, la cual abandonó muy pronto por discrepancias políticas. Su disidencia lo llevó a formar en 1906, junto con otros miembros de la Lliga, el Centro Nacionalista Republicano.

Su obra más importante fue *Catalunya trilingüe. Estudi de biologia lingüística*, una conferencia pronunciada en el Ateneo Barcelonés el 23 de abril de 1896 que podría encuadrarse dentro de los estudios de proto-sociolingüística, mostrando todavía una marcada tendencia racial.

El novecentismo lo marginó, junto con tantos otros modernistas, por lo que su producción literaria se vio levemente reducida. Aun así, en los años treinta pudo publicar todavía varios ensayos. Murió en Barcelona en 1943.

La hegemonia supersocial catalana

Los estudios sobre los orígenes raciales del pueblo catalán no se agotan con Salvador Sanpere o Joan Maluquer. En esas mismas fechas otro autor se sumó a los delirios filológicos por escindir la lengua y la raza catalana del resto de España. Joaquim Casas completa el círculo con su artículo “Estudis d’Etnogenia Catalana”:

“La radical llatina *lacetan* equival a la radical grega *λακεταν* (*laketan*) | y aquesta forma antiga *laketan* conté exactament els meteixos elements fònics que la forma moderna *catalan* no habenthi més diferencia entre ambduas que la disposició de las consonants sent la meva conclusió qu’els *lacetans* o *λακετανος*, de qui parlan els antichs com habitant aquesta regió eran ni més ni menos els ascendents com a fondo de raça dels catalans qu’are l’habitan: això és lo qu’ens dona l’anàlisis fonètic dels noms d’uns y altres.

Y aqueixos *Lacetans* qui eran? ¿Quina afinitat de raça hi havia entre ells y els pobles qu’habitavan la regió hispana que corresponia a l’actual Catalunya? Y en cas de ser de la mateixa raça perquè no portavan tots ells un nom comú?”¹.

¹ Joaquim Casas, “Estudis d’Etnogenia Catalana”, *L'Avenç*, III/1, 31 de enero de 1891, p. 17-18.

La respuesta a todas estas preguntas queda pendiente. Casas promete al lector una futura investigación que nunca llegó, por lo que únicamente sabemos que los catalanes estaban racialmente emparentados con otros pueblos europeos, galos, celtas e irlandeses. Es por ello que la lengua del pueblo catalán no debe limitarse a la hablada en el Principado ni sus territorios a aquellos lingüísticamente emparentados, a pesar de ser el catalán el elemento aglutinador:

“Que les llengües qu’avui emplea aquêt poble principalment són tres: la catalana, la castellana i la francesa.

La catalana, llengua autoctona i que com a tal dóna caracter de nacionalitat desde el punt de vista lingüistic, quan menos, a l’agrupació umana que la parla naturalment i qu’està establerta dins de territori determinat; i les llengües castellana i francesa, llengües importades i que am caracter purament complementari viuen superposades a la catalana dins d’aquêt territori.

El territori de llengua catalana és, en part, continental, i, en part, insular, i comprèn una | extensa regió oriental de la península ibérica o hispanica i les isles adjacents, això sense comptar la colònia catalana d’Alguer, en l’isla de Sardenya, on la llengua nostra, parlada desde la fundació d’aquella, està en contacte, per superposició, am l’italiana, i, per juxtaposició, am la sarda.

El territori continental de la llengua catalana comprèn el Principat de Catalunya, el regne de Valencia i les antigues regions del Rosselló, Conflent, Vallespir, Capcir, Cerdanya i Andorra. El territori insular comprèn el grup de les isles Balears.

Aquesta important collectivitat lingüística, algun temps unida per vincles polítics, i encare avui die per altres vincles de raça, de comunitat, de cultura i d’interessos, la trobem are com are dividida entre tres Estats, dels quals constitueix vuit províncies, un departament, una petita republica fins a cert punt independent”².

Pero con la pérdida de las colonias próxima, la decadencia de España desvertebrada es ya evidente. Cataluña debe alzarse por encima de ella y reorientar los principios internos que constituyen Europa para recuperar lo que otrora fuera suyo (!), es decir, el Mediterráneo, constituyéndose así como una confederación que aspirara a extenderse, finalmente, por todo el mundo:

“Acluco ls ulls i penso. Penso en Catalonia, en Catalonia gran per l’intensitat de la seva vida completa més que no pas per l’extensió del seu domini territorial; en Catalonia nucleus de civilització i de cultura que espandeixi radiadament en tot lo món; qui com agrupació humana sia

² Id., *Catalunya trilingüe. Estudi de biologia lingüística*, Imprenta i Llibreria L’Avenç, Barcelona, 1896, pp. 5-6.

factor poderós en el benestar dels pobles; qui en l'actual crisi política i social del grupo europeu porti orientacions salvadores i dongui, exteriorisant els principis de la seva constitució interna, la forma matriç concreta que hi ha de donar solució. [...]

Però l temperament dominador de la raça castellana és constitucional, doncs incambiable. No aprèn mai en les pàgines de l'història. Quixot eternal, vol conquerir i dominar el món per la violència, sense adonar-se mai de la debilitat de les seves forces i de la fortesa dels seus enemics. [...]

La renaixença del Mediterrà és forta i ràpida. L'aplicació del vapor a la locomoció l'afavoreix força. L'imperi turc va decaient. Els francesos prenen Alger i s'hi estableixen, destruint el principal foc de pirateria. Hellas i les nacionalitats balcàniques resurgeixen, afeblint en Europa la poixança turca. La França s'ha fet Tunç, l'Anglaterra l'Egipte. Entremig trenca la França l'istme de Suez: l'obra de Lesseps fa inútil l'obra de Gama. El Mediterrà torna a ésser el camí més curt per al comerç amb l'extrem Orient. Catalunya té la protecció divina. Barcelona pot exclamar: "Excelsior! Altre cop serà la reina del Mediterrà". [...]

Penso en l'avenir. És falaguer. L'imperi turc, destruït o transformat; l'Àfrica, europeïtzada; les nacions mediterrànies, al cim de la civilització; els actuals estats neo-llatins, desfets, i capgirades les nacions que els formen en harmoniosa confederació. Catalunya, si l'ha mentada, ne té l'hegemonia supersocial"³.

³ Id., "Pensant-hi", *Catalònia*, I/5, 25 de abril de 1898, pp. 77-79.